

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de 'Leeswijzer profielen Natura 2000 versie 2026', waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

A140 Goudplevier (*Pluvialis apricaria*)

A. Algemeen

1. Kenschets

1.1 Beschrijving

De goudplevier is een middelgrote steltloper (lengte 25-28 cm) met een korte snavel. Het zomerkleed is op de bovendelen goudbruin, de onderdelen en het gezicht zijn gitzwart met een brede witte lijn vanaf het voorhoofd langs de zijkant van de borst. In winterkleed zijn de onderdelen wit en zijn de bovendelen goudbruin. Hoewel de soort tot 1937 met regelmaat in Nederland broedde, is deze sindsdien als broedvogel verdwenen (met uitzondering van een enkel geval in 1974). De broedgebieden bevinden zich hoofdzakelijk in veen- en moerasgebieden in het noorden van Europa en West-Siberië. De goudplevier is een trekvogel die overwintert in West-Europa, rond de Middellandse Zee en bij de Kaspische Zee. In

Bron: Saxifraga – Bart Vastenhouw

zachte winters blijven veel goudplevieren de gehele winter in Nederland hangen, maar bij strenge vorst trekken ze vrijwel allemaal door naar Groot-Brittannië, Zuidwest-Europa en Noord-Afrika. Nederland wordt bezocht door verschillende ondersoorten en flyway-populaties. De meeste goudplevieren in Nederland komen uit broedgebieden in Scandinavië, Noordwest-Rusland en IJsland en behoren tot de ondersoort *altifrons*. Het betreft voornamelijk vogels die deel uit maken van de Noord-Europese/West-Europese en Noordwest-Afrikaanse flyway-populatie, en voor waarschijnlijk een beperkt deel de flyway-populatie 'IJsland en Faeröer/Oost-Atlantische kust'. Elk jaar komen er daarnaast kleine aantallen van de ondersoort *apricaria* naar Nederland. Deze zijn waarschijnlijk voornamelijk afkomstig uit het zuidelijke Oostzeegebied en behoren tot de flyway-populatie 'Groot-Brittannië, Ierland, Denemarken, Duitsland en Baltisch gebied'.

1.2 Relatief belang binnen Europa

De Noord-Europese/West-Europese en Noordwest-Afrikaanse flyway-populatie wordt geschat op 1.200.000-2.100.000 vogels, de flyway-populatie 'IJsland en Faeröer/Oost-Atlantische kust' wordt geschat 120.000 vogels en de flyway-populatie 'Groot-Brittannië, Ierland, Denemarken, Duitsland en Baltisch gebied' wordt geschat op 110.000-170.000 vogels. Onder de aanname dat goudplevieren in de trektijd in Nederland vooral behoren tot de overheersende Noord-Europese/West-Europese en Noordwest-Afrikaanse flyway-populatie, verbleef in de periode 2015/16-2020/21 10-13% in ons land.

1.3 Aandeel van populatie in Vogelrichtlijngebieden

Het gemiddeld seizoensgemiddelde¹ van de goudplevier betrof 62.400 vogels in de periode 2015/16-2020/21, waarvan zich ca. 34% binnen Vogelrichtlijngebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort bevond. Zie paragraaf 4 voor meer informatie over het huidige voorkomen. Zie [de soortpagina op natura2000.nl](https://de-soortpagina.op-natura2000.nl) voor een overzicht van de gebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort.

¹ De som van maandelijkse schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

B. Bescherming

2. Status

Goudplevier *Pluvialis apricaria* (A140), ondersoorten *altifrons* en *apricaria*. Genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn (inwerkingtreding 1981). Voor Vogelrichtlijngebieden in Nederland relevant als niet-broedvogel.

3. Ecologie

3.1 Algemene beschrijving leefgebied

De goudplevier houdt zich in Nederland voornamelijk op in open agrarisch landschap en in het intergetijdengebied. In het agrarische landschap bestaat het voedselbiotoop vooral uit graslanden met een korte grazige vegetatie. Goudplevieren vertonen daarbij voorkeur voor oude graslanden op kleigrond en op klei-op-veengrond. Plaatselijk zoeken goudplevieren ook voedsel op stoppelvelden en akkers met oogstresten of op braakliggende akkers, vooral na regenval en meestal indien grasland in de buurt ligt. Het intergetijdengebied wordt vooral in de nazomer/herfst bezocht. De goudplevieren foerageren dan op droogvallende platen of op kwelders en schorren, altijd dicht in de buurt van de kust. De soort maakt dan ook gebruik van hoogwatervluchtplaatsen, zoals buitendijkse hoger gelegen kwelders en schorren of binnendijkse graslanden of akkers. Wanneer goudplevieren rusten op akkers geven ze de voorkeur aan schaars begroeide of geploegde percelen.

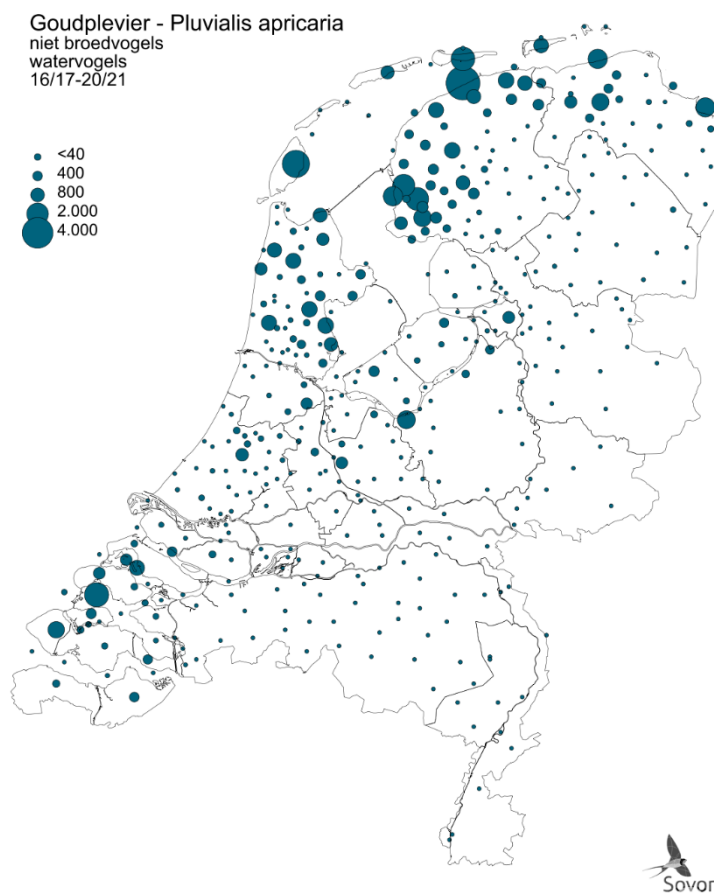
3.2 Voedsel

De goudplevier voedt zich met bodemfauna, in het binnenland hoofdzakelijk met regenwormen, daarnaast eet hij ook emelten en kevers. Op het wad eten de goudplevieren vooral wadpieren, zeeduizendpoten, kokerwormen, kleine krabben en schelpdiertjes.

C. Voorkomen, Staat van Instandhouding, drukfactoren en maatregelen

4. Huidig voorkomen

De Nederlandse doortrekpopulatie van de goudplevier omvatte maximaal 160.000-200.000 vogels in de periode 2015/16-2020/21. De aantallen in de winter waren veel lager met in dezelfde periode maximaal 82.600-130.000 vogels. Goudplevieren zijn vooral van augustus tot en met april aanwezig. De aantallen pieken tijdens de herfsttrek in november. Het voorkomen in de winter wordt sterk door het weer bepaald. In zachte winters blijven grote aantallen hangen, bij strenge vorst verdwijnen ze vrijwel uit het land. Goudplevieren hebben duidelijk een voorkeur voor open poldergebieden op laagveen en vooral zeeklei (van Turnhout 2018). De goudplevier komt vooral voor in Laag-Nederland, met de grootste aantallen in Groningen en Friesland (o.a. Dollardpolders, Noord- en Zuidwest-Friesland), de graslanden van Noord- en Zuid-Holland, op de Waddeneilanden, op Schouwen en in polder Arkemheen. Voor meer verspreidingsinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

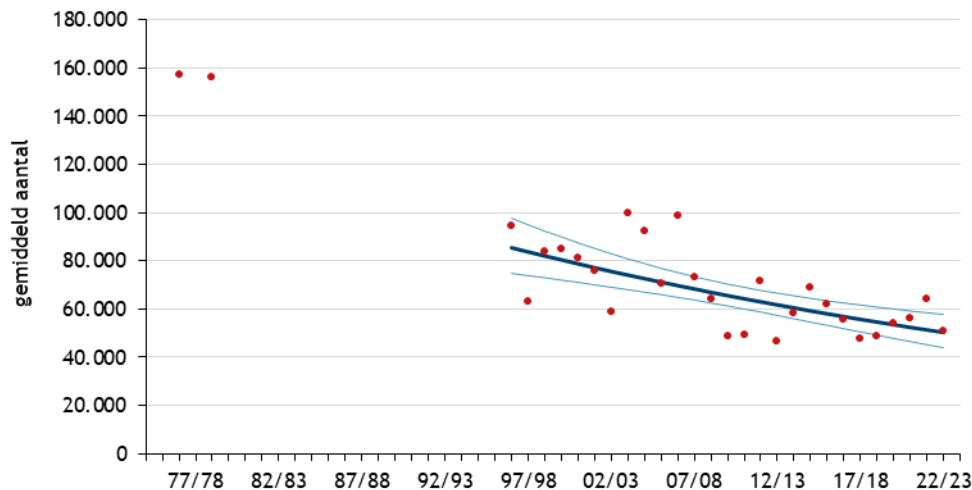
Verspreiding van de goudplevier als niet-broedvogel in de periode 2016/17 – 2020/21. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden).

5. Beoordeling landelijke Staat van Instandhouding

5.1 Trends en ontwikkelingen

De landelijke trend van de goudplevier als niet-broedvogel laat zowel op de lange termijn (1996/97-2022/23) als de korte termijn (2011/12-2022/23) een matige afname zien.

Sinds 1937 komt de goudplevier niet meer voor als broedvogel in Nederland, een enkele uitzondering in 1974 buiten beschouwing gelaten. Goudplevieren zijn nu alleen als doortrekker en overwinteraar in ons land te zien. Deze niet-broedvogelpopulatie deed het een groot deel van de vorige eeuw goed en leek in aantal toe te nemen tot ongeveer eind jaren zeventig (Jukema & Hulscher 1997). Sindsdien is er echter een afname ingezet die tot op heden heeft aangehouden (Kleefstra *et al.* 2014, van Turnhout 2018). Opvallend hierbij is de verschuiving in de verspreiding van doortrekkende en overwinterende goudplevieren. Aanvankelijk leek dat afschaffing van de jacht op goudplevieren in Denemarken in 1982 ervoor te zorgen dat het aantal adulte vogels dat in het najaar de rui grotendeels daar afmaakt veel groter was geworden, terwijl minder vogels uitweken naar Nederland. Inmiddels lijkt het aannemelijker dat ook klimatologische veranderingen goudplevieren in staat stellen langer dichterbij de broedgebieden te blijven, getuige de toenemende aantallen in Polen en Zweden (Kleefstra *et al.* 2014). De soort neemt, in lijn met de landelijke trend, in aantal af in agrarisch gebied, maar neemt juist in aantal toe in verscheidene natuurgebieden. Substantiële aantallen zijn tegenwoordig bijvoorbeeld te vinden in het Waddengebied en in de zoute Delta. Ook in enkele binnendijkse natte natuurontwikkelingsgebieden zijn tegenwoordig meer goudplevieren te vinden (Kleefstra *et al.* 2014, Hornman *et al.* 2018). Deze toename in natuurgebied lijkt voorlopig echter niet voldoende om de afname van de soort in het agrarisch gebied te compenseren (van Turnhout 2018). Voor meer trendinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

De aantalsontwikkeling van de goudplevier als niet-broedvogel. Weergegeven is het seizoensgemiddelde in de monitoringgebieden (rode punten), de trendlijn (donkergekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijnen). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni).

5.2 Beoordelingsaspecten Staat van Instandhouding 2022²

i. Verspreidingsgebied: gunstig

Hoewel er sinds 1979-1983 aanzienlijke verschuivingen hebben voorgedaan in de verspreiding van de goudplevier (van Turnhout 2018), is de grootte van het verspreidingsgebied gelijk gebleven, waardoor het aspect verspreiding als 'gunstig' kan worden beoordeeld.

ii. Populatie: zeer ongunstig

De populatieomvang neemt op de lange termijn (1996/97-2019/20) in aantal af en lag in de periode 2014/15-2019/20 ver onder een gunstig niveau voor de populatie, waardoor het aspect populatie als 'zeer ongunstig' is beoordeeld.

iii. Leefgebied: matig ongunstig

Hoewel de grootte van het leefgebied in agrarisch gebied enigszins is afgenomen, is met name de kwaliteit van het leefgebied onvoldoende, waardoor het aspect leefgebied als 'matig ongunstig' is beoordeeld.

² Voor een uitgebreide toelichting van de beoordeling van de Staat van Instandhouding in 2022 wordt verwezen naar de bouwsteen (Sovon 2024) en Vogel *et al.* (2021).

iv. Toekomstperspectief: zeer ongunstig

Op korte termijn (2008/09-2019/20) vertoont de populatie nog steeds een matige afname en er spelen belangrijke knelpunten mee die een gunstige Staat van Instandhouding (SvI) van de goudplevier in de weg staan, waardoor het toekomstperspectief als 'zeer ongunstig' wordt beoordeeld.

5.3 Landelijke Staat van Instandhouding

De SvI van de goudplevier als niet-broedvogel is in 2022 als zeer ongunstig beoordeeld (Sovon 2024). De SvI is door de jaren heen gerapporteerd en heeft een rol in het beleid gespeeld. De eerdere SvI beoordelingen zijn in dit document opgenomen zodat zichtbaar is hoe deze over de jaren heen veranderd is³.

Aspect	1981	2004	2015	2022
Verspreidingsgebied	gunstig	zeer ongunstig	matig ongunstig	gunstig
Populatie	gunstig	gunstig	matig ongunstig	zeer ongunstig
Leefgebied	gunstig	matig ongunstig	matig ongunstig	matig ongunstig
Toekomstperspectief	matig ongunstig	zeer ongunstig	matig ongunstig	zeer ongunstig
Beoordeling SvI	matig ongunstig	zeer ongunstig	matig ongunstig	zeer ongunstig

5.4 Landelijke instandhoudingsdoelstelling

Behoud van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor de uitbreiding tot een populatie van ten minste 140.000 vogels (seizoensgemiddelde) (ministerie van LNV 2026).

6. Drukfactoren

- *Vermesting*: de kwaliteit van het foerageergebied van de goudplevier wordt waarschijnlijk negatief beïnvloed door vermeting als gevolg van stikstofdepositie. Vermesting leidt tot verruiging van vegetaties waardoor het aanbod aan prooien voor steltlopers zoals de goudplevier afneemt door een eenvormiger vegetatie. In dichtere grasvegetatie kunnen de prooien ook minder zichtbaar en minder bereikbaar zijn (Atkinson *et al.* 2005, Kleijn *et al.* 2007). Zeker voor een oogjager als de goudplevier is het van belang dat de vegetatie in graslanden niet te hoog en te dicht begroeid is (Mason & Macdonald 1999). Het effect van vermeting op de beschikbaarheid van regenwormen is gecompliceerd, maar lijkt vooral negatief te zijn.
- *Verdroging*: als gevolg van het ontwateren van agrarisch gebied houden regenwormen, de belangrijkste prooi voor de goudplevier in Nederland, zich dieper in de grond op. Voor de goudplevier, die een relatief korte snavel heeft, worden veel regenwormen hierdoor onbereikbaar en zal het zoeken naar voedsel op de drogere graslanden dus een grotere uitdaging vormen (Kleefstra *et al.* 2014).
- *Klimaat*: goudplevieren laten zich buiten de broedtijd leiden door vorst. Bij strenge vorst kan de soort minder goed voedsel vinden en trekt verder naar het zuiden. Als gevolg van klimaatverandering blijven de temperaturen ook ten noorden van Nederland gemiddeld hoger, waardoor goudplevieren in noordelijkere streken nog langer voldoende voedsel kunnen vinden en niet of pas later in het najaar naar Nederland trekken (Kleefstra *et al.* 2014). Klimaatverandering lijkt daarmee een belangrijke factor, maar is zeker niet de enige reden dat de soort afneemt. Dat de soort in Nederlandse natuurgebieden nog in aantal toeneemt terwijl afnames voornamelijk in agrarisch gebied te zien zijn, suggereert dat er meer aan de hand is dan alleen een noordwaartse verschuiving van het verspreidingsgebied als gevolg van klimaatverandering. Wel is het mogelijk dat de effecten van klimaatverandering merkbaarder zijn in agrarisch gebied. Zo kunnen warmere wintermaanden de vegetatiegroei in agrarisch gebied zodanig bevorderen dat de vegetatie (voornamelijk gras) te lang wordt voor goudplevieren om succesvol in te foerageren (Mason & Macdonald 1999). Dit effect kan door de verdrogingsproblematiek worden versterkt, wat deels te mitigeren is door middel van vernattingmaatregelen.
- *Predatie*: een toename aan roofvogels in de lage landen zal weliswaar niet hebben geleid tot substantiële aantallen gepredeerde goudplevieren, maar kan wel hebben geleid tot een

³Nieuwere beoordelingen van de Staat van Instandhouding zijn niet altijd één op één te vergelijken met eerdere beoordelingen door verschillen in de systematiek (ministerie van LNV 2006, Foppen *et al.* 2016, Vogel *et al.* 2021).

verschuiving van het verspreidingsgebied van de soort en daarmee mogelijke invloeden op de voedselbeschikbaarheid. Bij andere steltlopers lijkt het risico op predatie een rol te hebben gespeeld in verschuivingen naar meer open gebieden zoals de Waddenzee, waar sommige roofvogelsoorten minder voorkomen en van een grotere afstand gezien kunnen worden (Wymenga & Jalving 2005, Versluys *et al.* 2009).

- *Ziekten*: de goudplevier is beoordeeld als kwetsbaar voor sterfte door hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) vanwege het vaak voorkomen in groepen (Slaterus *et al.* 2024).
- *Verstoring door aanwezigheid*: rustende en foeragerende vogels in open landschap zijn gevoelig voor verstoring. Landrecreatie lijkt de belangrijkste bron van verstoring te zijn (Krijgsveld *et al.* 2022). Wanneer een groep eenmaal verstoord is dan blijft deze langdurig rondvliegen voordat ze weer landen. Tegelijk optreden van verschillende vormen van verstoring zoals bijvoorbeeld jagende roofvogels gecombineerd met recreanten, kan leiden tot het verdwijnen van goudplevieren uit de voorkeursgebieden.
- *Verstoring door opgaande bouwsels*: de verstoringgevoeligheid van goudplevieren voor windturbines is hoog. Hoewel het aantal aanvaringslachtoffers waarschijnlijk niet zodanig hoog is dat dit van invloed is op de populatie, veroorzaakt de aanwezigheid van windmolens zodanige verstoring dat goudplevieren nauwelijks gebruik maken van potentieel geschikt leefgebied in de directe omgeving van windturbines. De verstoringafstand kan tot enkele honderden meters oplopen (Winkelman *et al.* 2008). Aanleg van windmolenparken kan dus een aanzienlijke inkrimping van het leefgebied voor de goudplevier tot gevolg hebben.
- *Sterfte door infrastructuur*: goudplevieren zijn potentieel kwetsbaar voor aanvaringen met windturbines en hoogspanningslijnen (Buij *et al.* 2020).
- *Verlies van leefgebied*: tussen 1980 en 2011 is het totale oppervlakte aan grasland in Nederland met ongeveer 20% afgenomen. Dit open grasland heeft voornamelijk plaats gemaakt voor bebouwing en wegen. In dichter landschap is het risico op predatie hoger voor de soort, waardoor ook gebieden met toenemende bebouwing minder aantrekkelijk worden (Kleefstra *et al.* 2014). De afname van de landelijke populatie is echter significant groter dan de afname van graslandoppervlakte in Nederland. Verlies van kwaliteit van leefgebied in (mogelijk in combinatie met klimaatverandering) lijkt dan ook een belangrijkere rol te spelen dan het afgenomen oppervlakte aan grasland.
- *Schaalvergroting, intensivering agrarisch gebruik*: de intensivering van agrarisch gebruik heeft in Nederland geleid tot een kunstmatig verlaagde grondwaterstand in graslanden (wormen slechter bereikbaar) en een toegenomen bemesting (leidend tot dichte en snel groeiende grasmatten), waardoor de diversiteit aan ongewervelden is afgenomen en vegetatie te hoog en ondoordringbaar wordt voor een oogjager als de goudplevier om prooien in te lokaliseren. Het aanbod aan rode regenwormen, die zich over het algemeen dicht bij het grondoppervlak bevinden, neemt in aantal af als gevolg van intensieve bemesting (Onrust *et al.* 2019a) en wormen die zich nog wel in sterk bemeste grond weten te handhaven zitten veelal dieper in de grond en worden daarmee onbereikbaar voor steltlopers (Onrust *et al.* 2019b). Er vinden tegenwoordig ook frequenter intensieve werkzaamheden plaats op percelen, zoals het omploegen van de grond. Dit heeft een negatief effect op de dichtheid van bodemfauna, zoals regenwormen (Postma-Blaauw *et al.* 2010, Kleefstra *et al.* 2014).

Invloeden van buiten Nederland

De flyway-populatie van ondersoort *altifrons* uit IJsland en de ondersoort *apricaria* nemen in aantal af, terwijl de flyway-populatie van de ondersoort *altifrons* uit Scandinavië en Noordwest-Rusland stabiel blijft (Wetlands International 2022). Afnemende aantallen spelen in meerdere zuidelijke landen een rol en worden deels in verband gebracht met klimaatverandering (Keller *et al.* 2020). Het voorkomen in het najaar in ons land hangt deels samen met weersomstandigheden ten (noord)oosten van Nederland. Tijdens zacht herfst- en winterweer blijven grotere aantallen aldaar hangen dan bij een vroege inval van vorst. In het laatste geval nemen de aantallen in Nederland soms toe (wanneer bij ons zachter weer overheerst), soms ook niet (wanneer de vorst tot in Nederland doordringt). In het algemeen is er een tendens waarbij adulte goudplevieren noordelijker (buiten ons land) blijven overwinteren, daartoe in staat gesteld door gemiddeld zachter winterweer en regionaal ook meer rust (door afschaffing van de jacht op goudplevieren in Denemarken verblijven vogels hier in het najaar langer).

Aanvankelijk leek dat afschaffing van de jacht op goudplevieren in Denemarken in 1982 ervoor te zorgen dat het aantal adulte vogels dat in het najaar de rui grotendeels daar afmaakt veel groter was geworden

7. Maatregelen voor beheer, herstel en uitbreiding

Hieronder worden aanbevolen maatregelen genoemd ten behoeve van de soort.

- Het minder bemesten in foerageerhabitat voor de goudplevier zal de biodiversiteit aan prooien (regenwormen en insecten) doen toenemen en de vegetatie beter doordringbaar maken.
- Het verhogen van waterstanden in graslanden is voor de goudplevier van groot belang om de belangrijkste voedselbron voor de soort, regenwormen, bereikbaar te houden.
- Het beperken van recreatie in geschikte rust- en foerageergebieden voor de goudplevier zal het risico op verstoring verminderen. Over het algemeen wordt bij recreatie als afstand tussen de groep vogels en de verstoring bron een bufferzone van minimaal 250 meter geadviseerd, en bij rustplaatsen tot 500 meter, al kan de situatie tussen locaties verschillen (Krijgsveld *et al.* 2022).
- Bij de aanleg van windparken is het van belang om rekening te houden met de aanwezigheid van foeragerende en rustende goudplevieren in de directe omgeving. Aanleg van windparken in geschikt leefgebied voor de goudplevier wordt dan ook afgeraden.
- Intensieve agrarische werkzaamheden zoals het omploegen van het land kunnen het beste niet of zeer spaarzaam worden uitgevoerd in graslanden om het prooiaanbod voor de goudplevier op een hoog peil te houden.

Onderscheid in maatregelen gericht op regulier beheer (instandhouding), preventie of herstel (aanvullende maatregelen om verslechtering te voorkomen of terug te draaien) en/of uitbreiding van leefgebied. Zie de tekst hierboven voor de volledige beschrijving van de maatregelen.

Maatregel	Regulier beheer	Preventie of herstel	Uitbreiding
Terugdringen vermesting		x	
Verhoging grondwaterpeil		x	
Beperking recreatie nabij rust- en foerageergebied		x	
Afgewogen plaatsing windturbines		x	
Spaarzaam uitvoeren intensieve agrarische werkzaamheden	x	x	

8. Bronnen

- Atkinson P.W., Fuller R.J., Vickery J.A., Conway G.J., Tallowin J.R.B., Smith R.E.N., Haysom K.A., Ings T.C., Asteraki E.J. & Brown V.K. 2005. Influence of agricultural management, swardstructure and food resources on grassland field use by birds in lowland England. *Journal of Applied Ecology* 42: 932–942.
- Buij R., Jongbloed S., van der Jeugd H., Klop E., Lagerveld S., Limpens H., Meeuwsen H., Ottburg F., Schippers P., Tamis J., Verboom J., van der Wal T., Wegman R., Winter E. & Schotman A. 2018. Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland; Overzicht van effecten van hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningsleidingen op de kwetsbaarste soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuurinclusieve energietransitie. Wageningen Environmental Research Rapport 2883.
- Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. 2016. De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. Sovon-rapport 2016/51. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hornman M., Koffijberg K., van Winden E., van Els P., Klaassen O., Sovon Ganzen- en Zwanenwerkgroep & Soldaat L. 2018. Watervogels in Nederland in 2015/2016. Sovon rapport 2018/07, RWS-rapport BM 18.08. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Jukema J. & Hulscher J.B. 1997. De wilsterflapper als meter van populatieschommelingen bij de Goudplevier *Pluvialis apricaria*. *Limosa* 70: 179-190.
- Keller V., Herrando S., Voříšek P., Franch M., Kipson M., Milanesi P., Martí D., Anton M., Klvaňová A., Kalyakin M. V., Bauer H.-G. & Foppen R. P. B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- Ketzenberg C. & Exo K.M. 1996. Habitat choice of migrating Golden Plover (*Pluvialis apricaria*). *Verh. Dtsch. Zool. Ges.* 89: 309.
- Kleijn D., Dimmers W.J., van Kats R.J.M., Melman Th.C.P. & Schekkerman H. 2007. De voedselsituatie voor gruttokuikens bij agrarisch mozaïekbeheer. Alterra-rapport 1487. Alterra, Wageningen.
- Kleefstra R., van Roomen M., van Winden E. & Tanger D. 2014. Pleisterende Goudplevieren en Kieviten in Nederland. Trends in aantallen en verspreiding sinds de jaren zeventig. *Limosa* 87: 20-32.
- van Kleunen A., van Roomen M., Janssen J.A.M., Kuiters A.T., van Winden E., Boele A., Schmidt A.M. & van Vreeswijk T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- Krijgsveld K.L., Klaassen B. & van der Winden J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoring gevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Mason C. F. & Macdonald S.M. 1999. Habitat use by Lapwings and Golden Plovers in a largely arable landscape. *Bird Study* 46: 89-99.
- Ministerie van LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van LNVN. 2026. Natura 2000 Doelendocument 2026; vernieuwde landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en -soorten. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Den Haag.
- Onrust J., Wymenga E. & Piersma T. 2019a. Rode regenwormen: sleutelspelers voor boerenlandbiodiversiteit. *De Levende Natuur* 120: 144-148.
- Onrust J., Wymenga E., Piersma T & Olff H. 2019b. Earthworm activity and availability for meadow birds is restricted in intensively managed grasslands. *Journal for Applied Ecology* 56: 1333-1342.
- Postma-Blaauw M.B., de Goede R.G.M., Bloem J., Faber J.H. & Brussaard L. 2010. Soil biota community structure and abundance under agricultural intensification and extensification. *Ecology* 91: 460-473.
- Slaterus R., Bresser S. & Brinkman C. 2024. Hoogpathogene aviaire influenza als bedreiging voor vogelpopulaties in Nederland. Sovon-rapport 2024/19. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van Turnhout C. 2018. Goudplevier *Pluvialis apricaria*. Pp. 242-243 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Versluys M., Hiemstra H. & Taal J. 2009. Regenwulpen langs de Friese waddenkust in het voorjaar van 1997-2007. *Limosa* 82: 194-207.

- Vogel R., Foppen R., van den Bremer L., van Turnhout C.A.M. & van Roomen M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vogel R., Zoetebier D., van Winden E., Sierdsema H., Foppen R. & van den Bremer L. 2024. Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van (inter)nationaal belang. Sovon-rapport 2024/13. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van der Winden J., Teunissen W.A. & M. Engelman. 1996. Niet-broedende watervogels in Nederlandse grasland-ecosystemen. Werkdocument IKC Natuurbeheer nr. W-112.
- Winkelman J.E., Kistinkas F.H. & Epe M.J. 2008. Ecologische en natuurbeschermingsrechtelijke aspecten van windturbines op land. Alterra-rapport 1780. Alterra, Wageningen.
- Wymenga E. & Jalving R. 2005. Verspreiding van Goudplevier, Wulp, Regenwulp en Kemphaan in Fryslân tijdens de voorjaarsstrek in april 1978 en 2004. Twirre 16: 185-194.

Geraadpleegde websites

- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2024. Bouwsteen Goudplevier niet-broedvogel. <https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/21976>. Geraadpleegd op 10/01/2025.
- Wetlands International. 2022. Waterbird Population Estimates. <http://wpe.wetlands.org/>. Geraadpleegd op 09/03/2022.